

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2016. gada 22. aprīlī*

Valsts atbalsts — Direktīva 92/81/EEK — Akcīzes nodoklis minerāleļļām — Minerāleļļas, ko izmanto kā kurināmo alumīnija oksīda ražošanai — Atbrīvojums no akcīzes nodokļa — Tiesiskā palāvība — Tiesiskā noteiktība — Saprātīgs termiņš

Lieta T-56/06 RENV II

Francijas Republika, ko pārstāv *G. de Bergues*, *D. Colas* un *R. Coesme*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *V. Di Bucci*, *N. Khan*, *G. Conte*, *D. Grespan* un *K. Walkerová*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2005. gada 7. decembra Lēmuma 2006/323/EK saistībā ar Francijas, Īrijas un Itālijas īstenoto atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko attiecīgi Gardannā, Šenonas reģionā un Sardīnijā izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā (OV 2006, L 119, 12. lpp.), 5. pantu, ciktāl ar to Francijas Republikai ir uzdots pienākums atgūt ar kopējo tirgu nesaderīgo atbalstu, ko tā piešķirusi no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim, pamatojoties uz atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko Gardannā (Francija) izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā.

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*], tiesneši I. Pelikānova [*I. Pelikánová*] (referente), E. Butidžidžs [*E. Buttigieg*], S. Žervazoni [*S. Gervasoni*] un L. Madise [*L. Madise*],

sekretāre S. Bukšeka Tomaca [*S. Bukšek Tomac*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 6. marta tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

Strīdīgais atbrīvojums

- 1 Alumīnijs (vai alumīnija oksīds, turpmāk tekstā – “alumīnija oksīds”) ir balts pulveris, ko galvenokārt izmanto metāllietuvēs alumīnija ražošanai. To iegūst boksīta rūdas attīrīšanas procesā, kura pēdējais posms ir kalcinēšana. Vairāk nekā 90 % no kalcinētā alumīnija oksīda izmanto, lejojot alumīniju. Atlikumu apstrādā tālāk un izmanto ķīmiskos preparātos. Pastāv divu dažādu produktu tirgi, proti, metalurģiski izmantojama alumīnija oksīda un ķīmiski izmantojama alumīnija oksīda tirgus. Minerāleļļas var tikt izmantotas par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā.
- 2 Īrijā, Itālijā un Francijā ir tikai pa vienam alumīnija oksīda ražotājam. Francijā tas ir *Alcan Inc.*, reģistrēts Gardannas [*Gardanne*] reģionā. Alumīnija oksīda ražotāji ir arī Vācijā, Spānijā, Grieķijā, Ungārijā un Apvienotajā Karalistē.
- 3 Kopš 1997. gada Francijas Republikā minerāleļļām, ko izmanto kā kurināmo alumīnija oksīda ražošanai Gardannas reģionā, tiek piemērots atbrīvojums no akcīzes nodokļa (turpmāk tekstā – “strīdīgais atbrīvojums”). Strīdīgais atbrīvojums Francijas tiesībās tika ieviests ar 1997. gada 29. decembra *loi N. 97-1239 portant loi de finances rectificative pour 1997* [Likums Nr. 97-1239 par grozījumiem finanšu likumā 1997. gadam, 1997. gada 30. decembra *JORF*, 19101. lpp.] 6. pantu.
- 4 Atbrīvojuma Francijā piemērošana Gardannas reģionā līdz 1998. gada 31. decembrim tika atļauta ar Padomes 1997. gada 30. jūnija Lēmumu 97/425/EK, ar kuru dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvā 92/81/EEK paredzēto procedūru ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pastāvošās pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ko izmanto īpašiem mērķiem (OV L 182, 22. lpp.). Vēlāk minētā atļauja ar Eiropas Savienības Padomes 1999. gada 30. marta Lēmumu 1999/255/EK, ar kuru dažām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvu 92/81/EEK ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa noteiktām minerāleļļām un ar kuru groza Lēmumu 97/425 (OV L 99, 26. lpp.), tika pagarināta līdz 1999. gada 31. decembrim. Ar 1999. gada 17. decembra Lēmumu 1999/880/EK, ar kuru dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvā 92/81/EEK paredzēto procedūru ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pastāvošās pazeminātās akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ko izmanto īpašiem mērķiem (OV L 331, 73. lpp.), Padome vēlreiz pagarināja šo atļauju līdz 2000. gada 31. decembrim.
- 5 Ar Padomes 2001. gada 12. marta Lēmumu 2001/224/EK, kas attiecas uz pazeminātām akcīzes nodokļa likmēm vai atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa dažām minerāleļļām, ja tās izmanto īpašiem mērķiem (OV L 84, 23. lpp.), kas ir pēdējais lēmums attiecībā uz strīdīgo atbrīvojumu, minētais atbrīvojums tika pagarināts līdz 2006. gada 31. decembrim. Atbilstoši šī lēmuma 5. apsvērumam šis lēmums “neattiecas uz to procedūru iznākumu, kas var tikt uzsāktas attiecībā uz iekšējā tirgus darbības traucējumiem, sevišķi saskaņā ar [EKL] 87. un 88. pantu”, un “tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar [EKL] 88. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem”.

Administratīvais process

- 6 Ar 1998. gada 2. jūnija vēstuli Eiropas Kopienu Komisija pieprasīja Francijas iestādēm sniegt informāciju, lai pārbaudītu, vai strīdīgais atbrīvojums ietilpst EKL 87. un 88. panta piemērošanas jomā. Pēc tam, kad Francijas Republika 1998. gada 10. jūlijā bija lūgusi pagarināt atbildes termiņu, kas tika piešķirts 1998. gada 24. jūlijā, tā atbildēja ar 1998. gada 7. augusta vēstuli.

- 7 Ar 2000. gada 17. jūlija vēstuli Komisija pieprasīja Francijas Republikai paziņot par strīdīgo atbrīvojumu. Ar 2000. gada 4. septembra vēstuli Francijas iestādes atbildēja, ka tās neuzskata, ka strīdīgais atbrīvojums ir valsts atbalsts, un tādēļ tās par to nebija paziņojušas. Komisija ar 2000. gada 27. septembra vēstuli aicināja Francijas Republiku iesniegt papildinformāciju. Pēc Komisijas 2000. gada 20. novembra atgādinājuma Francijas iestādes atbildēja 2000. gada 8. decembrī.
- 8 Ar 2001. gada 30. oktobra Lēmumu C(2001) 3295 Komisija sāka EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru attiecībā uz strīdīgo atbrīvojumu (turpmāk tekstā – “formālā izmeklēšanas procedūra”). Šis lēmums Francijas Republikai tika paziņots ar 2001. gada 5. novembra vēstuli, un 2002. gada 2. februārī tas tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 30, 21. lpp.).
- 9 Ar 2002. gada 26. un 28. februāra un 1. marta vēstulēm Komisija saņēma attiecīgi *Aughinish Alumina Ltd, Eurallumina SpA, Alcan* un Eiropas Alumīnija apvienības apsvērumus. Tie Francijas Republikai tika paziņoti 2002. gada 26. martā.
- 10 Pēc tam, kad Francijas Republika ar 2001. gada 21. novembra vēstuli bija prasījusi termiņa pagarinājumu atbildes sniegšanai, kas tika piešķirts 2001. gada 29. novembrī, tā savus apsvērumus iesniedza 2002. gada 12. februāra vēstulē.

I lēmums par alumīnija oksīdu

- 11 2005. gada 7. decembrī Komisija pieņēma Lēmumu 2006/323/EK saistībā ar Francijas, Īrijas un Itālijas īstenoto atbrīvojumu no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko attiecīgi Gardannā, Šenonas reģionā un Sardīnijā izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā (OV 2006, L 119, 12. lpp.; turpmāk tekstā – “I lēmums par alumīnija oksīdu”).
- 12 I lēmums par alumīnija oksīdu attiecas uz laikposmu pirms 2004. gada 1. janvāra, dienas, kurā kļuva piemērojama Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīva 2003/96/EK, kas pārkārtu Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 51. lpp.) un ar ko groza Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvu 92/81/EEK par minerāleļļu akcīzes nodokļu struktūras harmonizāciju (OV L 316, 12. lpp.), kā arī Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvu 92/82/EEK par minerāleļļām uzlikto akcīzes nodokļu likmju tuvināšanu (OV L 316, 19. lpp.), un kura stājās spēkā 2003. gada 31. decembrī (57. apsvērums). Taču formālā izmeklēšanas procedūra ar to tika pagarināta attiecībā uz laikposmu pēc 2003. gada 31. decembra (92. apsvērums).
- 13 I lēmuma par alumīnija oksīdu rezolutīvajā daļā ir paredzēts:

“1. pants

Līdz 2003. gada 31. decembrim piešķirtie Francijas, Īrijas un Itālijas atbrīvojumi no akcīzes nodokļa smagajai dīzeļdegvielai, ko izmanto alumīnija oksīda ražošanā, ir uzskatāmi par valsts palīdzību [EKL] 87. panta 1. punkta nozīmē.

2. pants

Laikposmā no 1990. gada 17. jūlija līdz 2002. gada 2. februārim piešķirtā palīdzība, ciktāl tā ir nesaderīga ar kopējo tirgu, nav jāpiedzen, jo tas būtu pretrunā Kopienas tiesību vispārīgajiem principiem.

3. pants

Šā lēmuma 1. pantā minētā palīdzība, kas ir piešķirta laikposmā no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim, ir saderīga ar kopējo tirgu [EKL] 87. panta 3. punkta nozīmē, ciktāl saņēmēji maksā nodokļa likmi vismaz EUR 13,01 par smagās dīzeļdegvielas 1000 kg.

4. pants

[..] palīdzība, kas ir piešķirta laikposmā no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim, nav saderīga ar kopējo tirgu [EKL] 87. panta 3. punkta nozīmē, ciktāl saņēmēji nav maksājuši nodokļa likmi EUR 13,01 par smagās dīzeļdegvielas 1000 kg.

5. pants

1. Francija, Īrija un Itālija veic visus vajadzīgos pasākumus, lai no saņēmējiem piedzītu 4. pantā minēto nesaderīgo palīdzību.

[..]

5. Divu mēnešu laikā no šā lēmuma izziņošanas dienas Francija, Īrija un Itālija 4. pantā minētās nesaderīgās palīdzības saņēmējiem pieprasa atmaksāt nelikumīgi piešķirto palīdzību ar procentiem.”

Tiesvedība un lietas dalībnieču prasījumi

- 14 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2006. gada 17. februārī, Francijas Republika cēla šo prasību, kas tika reģistrēta ar numuru T-56/06.
- 15 Saskaņā ar 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 14. pantu un pēc otrās palātas priekšlikuma Vispārējā tiesa pēc lietas dalībnieku uzklaušanās saskaņā ar minētā reglamenta 51. pantu nolēma nodot lietu izskatīšanai paplašinātā tiesas sastāvā.
- 16 Ar 2007. gada 24. maija rīkojumu Vispārējās tiesas otrās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs, uzklaušījis lietas dalībniekus, atbilstoši 1991. gada 2. maija Reglamenta 50. pantam nolēma apvienot lietu T-56/06 un lietas T-50/06, T-60/06, T-62/06, T-69/06 (turpmāk tekstā – “I alumīnija oksīda lietas”) mutvārdu procesā.
- 17 Ar 2007. gada 12. decembra spriedumu Īrija u.c./Komisija (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 un T-69/06, EU:T:2007:383) Vispārējā tiesa apvienoja I alumīnija oksīda lietas sprieduma taisīšanai, atcēla I lēmumu par alumīnija oksīdu un lietā T-62/06 noraidīja prasību pārējā daļā.
- 18 Ar 2008. gada 26. februāra prasības pieteikumu Komisija iesniedza apelācijas sūdzību par šo Vispārējās tiesas spriedumu.
- 19 Ar 2009. gada 2. decembra spriedumu Komisija/Īrija u.c. (C-89/08 P, Krājums, EU:C:2009:742) Tiesa atcēla spriedumu Īrija u.c./Komisija, minēts 17. punktā (EU:T:2007:383), ciktāl Vispārējā tiesa bija atcēlusi I lēmumu par alumīnija oksīdu, nosūtīja I alumīnija oksīda lietas atpakaļ Vispārējai tiesai un atlika lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.
- 20 Pēc sprieduma Komisija/Īrija u.c., minēts 19. punktā (EU:C:2009:742), un saskaņā ar 1991. gada 2. maija Reglamenta 118. panta 1. punktu I alumīnija oksīda lietas ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2009. gada 18. decembra lēmumu tika nodotas otrajai palātai paplašinātā sastāvā.

- 21 Saskaņā ar 1991. gada 2. maija Reglamenta 119. panta 1. punktu lietas dalībnieki iesniedza procesuālos rakstus, attiecīgi Francijas Republika 2010. gada 16. februārī un Komisija 2010. gada 28. aprīlī. Savos procesuālajos rakstos Francijas Republika, ņemot vērā spriedumu Komisija/Īrija u.c., minēts 19. punktā (EU:C:2009:742), norādīja, ka tā atsakās no prasības otrā pamata, kas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.
- 22 Ar otrās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2010. gada 1. marta rīkojumu I alumīnija oksīda lietas tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai. Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2010. gada 20. septembra lēmumu I alumīnija oksīda lietas tika nodotas ceturtajai palātai paplašinātā sastāvā.
- 23 Ar 2012. gada 21. marta spriedumu Īrija/Komisija (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV un T-69/06 RENV, Krājums, EU:T:2012:134) Vispārējā tiesa atcēla I lēmumu par alumīnija oksīdu, ciktāl tajā ticis konstatēts vai ciktāl tas ticis balstīts uz konstatējumu, ka tie atbrīvojumi no akcīzes nodokļa minerāleļļām, ko izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā, kurus Francijas Republika, Īrija un Itālijas Republika bija piešķīrusi līdz 2003. gada 31. decembrim (turpmāk tekstā – “atbrīvojumi no akcīzes nodokļa”), ir uzskatāmi par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un ciktāl ar to Francijas Republikai, Īrijai un Itālijas Republikai ticis noteikts pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu minētos atbrīvojumus no to saņēmējiem, ja tie nav samaksājuši akcīzes nodokli vismaz EUR 13,01 apmērā par smagās dīzeļdegvielas 1000 kg.
- 24 Ar 2012. gada 1. jūnija prasības pieteikumu Komisija iesniedza apelācijas sūdzību par šo Vispārējās tiesas spriedumu.
- 25 Ar 2013. gada 10. decembra spriedumu Komisija/Īrija u.c. (C-272/12 P, Krājums, EU:C:2013:812) Tiesa atcēla spriedumu Īrija/Komisija, minēts 23. punktā (EU:T:2012:134), nosūtīja I alumīnija oksīda lietas atpakaļ Vispārējai tiesai un atlika lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.
- 26 Pēc sprieduma Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā (EU:C:2013:812), I alumīnija oksīda lietas ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 21. janvāra un 10. marta lēmumu tika nodotas pirmajai palātai.
- 27 Saskaņā ar 1991. gada 2. maija Reglamenta 119. panta 1. punktu lietas dalībnieki iesniedza procesuālos rakstus, attiecīgi Francijas Republika 2014. gada 20. februārī un Komisija 2014. gada 8. aprīlī. Savos procesuālajos rakstos Francijas Republika, ņemot vērā spriedumu Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā (EU:C:2013:812), norādīja, ka tā atsakās no prasības pirmā pamata, kas attiecas uz valsts atbalsta jēdziena EKL 87. panta 1. punkta izpratnē pārkāpumu, un ierobežoja minētās prasības prasījumus, attiecinot tos tikai uz I lēmuma par alumīnija oksīdu 5. pantu, ciktāl ar to tai bija noteikts pienākums atgūt atbalstu, ko tā bija piešķīrusi no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim, pamatojoties uz stridīgo atbrīvojumu (turpmāk tekstā – “stridīgais atbalsts”), kā arī uz lūgumu piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Komisija to ņēma vērā savos procesuālajos rakstos.
- 28 Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 30. septembra lēmumu I alumīnija oksīda lietas saskaņā ar 1991. gada 2. maija Reglamenta 118. panta 1. punktu tika nodotas atpakaļ pirmajai palātai paplašinātā sastāvā.
- 29 Pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklaušanās Vispārējā tiesa nolēma sākt mutvārdu procesu.
- 30 Lietas dalībnieku apsvērumi un to atbildes uz Vispārējās tiesas mutvārdu jautājumiem tika uzklautas 2015. gada 6. marta tiesas sēdē.

- 31 Francijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai būtībā ir šādi:
- atcelt I lēmuma par alumīnija oksīdu 5. pantu, ciktāl ar to ir noteikts pienākums atgūt strīdīgo atbalstu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”);
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 32 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt;
  - piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 33 Šīs prasības pamatojumam Francijas Republika izvirza tikai vienu pamatu, kas atbilst apelācijas trešajam pamatam un kas izriet no tā, ka Komisija, pieņemot strīdīgo lēmumu, esot pārkāpusi tiesiskās paļāvības, tiesiskās noteiktības un saprātīga termiņa ievērošanas principus.
- 34 Pirmkārt, lai pamatotu savu pamatu attiecībā uz tiesiskās paļāvības, tiesiskās noteiktības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumu, Francijas Republika atsauca uz I lēmuma par alumīnija oksīdu 98. un 99. apsvērumu, kuros Komisija ir atzinusi, ka saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 14. panta 1. punktu un pastāvīgo judikatūru pastāv ārkārtas apstākļi, kas rada šķērsli strīdīgā atbalsta atgūšanai.
- 35 Otrkārt, tā atsauca uz Lēmumu 2001/224, ar ko tika atļauts piemērot strīdīgo atbrīvojumu līdz 2006. gada 31. decembrim, kā arī Direktīvas 2003/96, ar ko šis pēdējais lēmums tika apstiprināts, 18. panta 1. punktu, kuri neļāva Komisijai uzskatīt, ka ar lēmuma sākt formālo izmeklēšanas procedūru publicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī* 2002. gada 2. februārī tika izbeigta strīdīgā atbalsta saņēmēja, proti, *Alcan*, tiesiskā paļāvība attiecībā uz šī atbalsta likumību.
- 36 Treškārt, Francijas Republika norāda uz *Alcan* tiesisko paļāvību attiecībā uz strīdīgā atbalsta likumību, kas izrietēja no tā, ka Komisija esot novēloti pieņēmusi I lēmumu par alumīnija oksīdu, proti, tikai 2005. gada 7. decembrī, lai gan tā jau bija publicējusi lēmumu par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu un saņēmusi lietas dalībnieku pēdējos apsvērumus 2002. gada februārī, un ka tiesiskās noteiktības un saprātīga termiņa ievērošanas principiem esot pretrunā, ka Komisija uz nenoteiktu laiku kavē savu pilnvaru īstenošanu valsts atbalsta jomā.
- 37 Ceturtkārt, tā balstās uz to, ka Komisija neesot varējusi pamatot gandrīz četrus gadus ilgo izmeklēšanu ar īpašo lietas sarežģītību, nenorādot, kādēļ atbrīvojumu no akcīzes nodokļa saderības ar EKL 87. pantu un, konkrētāk, ar Kopienas 1994. un 2001. gada pamatnostādņēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai vērtējums, ņemot vērā ilgās zināšanas, kas Komisijai jau bija atbrīvojumu no akcīzes nodokļa jomā, radīja būtiskas grūtības.
- 38 Piektkārt, Francijas Republika pamatojas uz judikatūru, kas veltīta Eiropas Savienības tiesas iespējai izvērtēt Komisijas formālās izmeklēšanas procedūras saprātīga termiņa raksturu – pat pēc Regulas Nr. 659/1999 stāšanās spēkā. Pēc tās domām, Regulas Nr. 659/1999 15. pants, ar ko atbalsta atgūšanai ir noteikts desmit gadu noilguma termiņš, nevarot tikt interpretēts tādējādi, ka Komisijai ir atļauts veikt atbalsta saderīguma pārbaudi šajā pašā laikposmā, nepārkāpjot šīs pašas regulas 15. pantā tieši paredzēto izmeklēšanas 18 mēnešu indikatīvo termiņu.
- 39 Komisija uzskata, ka šis pamats nav pamatots.

- 40 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punktu Komisija nevar pieprasīt valsts atbalsta atgūšanu, ja tas ir pretrunā kādam no Savienības tiesību vispārējiem principiem.
- 41 Šajā gadījumā Francijas Republika uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir pretrunā tiesiskās palāvības, tiesiskās noteiktības un saprātīga termiņa ievērošanas principiem.
- 42 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka tiesiskās palāvības princips, kas ir Savienības tiesību pamatprincips (spriedums, 1999. gada 14. oktobris, *Atlanta*/Eiropas Kopiena, C-104/97 P, Krājums, EU:C:1999:498, 52. punkts), ļauj ikvienam saimnieciskās darbības subjektam, kuram iestāde ir devusi pamatotas cerības, uz tām atsaukties (spriedumi, 1987. gada 11. marts, *Van den Bergh en Jurgens* un *Van Dijk Food Products (Lopik)*/EEK, 265/85, Krājums, EU:C:1987:121, 44. punkts; 2011. gada 24. marts, *ISD Polska u.c./Komisija*, C-369/09 P, Krājums, EU:C:2011:175, 123. punkts, un 2012. gada 27. septembris, *Producteurs de légumes de France*/Komisija, T-328/09, EU:T:2012:498, 18. punkts). Tomēr, ja uzmanīgs un apdomīgs saimnieciskās darbības subjekts var paredzēt, ka iestādes pieņems tiesību aktu, kas varētu ietekmēt tā intereses, tas nevar uz šo principu atsaukties pēc šā pasākuma veikšanas (šajā ziņā skat. spriedumus, 1978. gada 1. februāris, *Lühns*, 78/77, Krājums, EU:C:1978:20, 6. punkts, un 2009. gada 25. marts, *Alcoa Trasformazioni*/Komisija, T-332/06, EU:T:2009:79, 102. punkts). Tiesības atsaukties uz tiesisko palāvību rodas, ja ir izpildīti trīs kumulatīvi nosacījumi. Pirmkārt, attiecīgajai iestādei ieinteresētajai personai ir jābūt sniegušai precīzas, beznosacījumu un saskaņotas garantijas no kompetentiem un uzticamiem avotiem. Otrkārt, šīm garantijām ir jāvar radīt pamatotas cerības personai, kurai tās ir adresētas. Treškārt, sniegtajām garantijām ir jāatbilst piemērojamajām tiesību normām (skat. spriedumu *Producteurs de légumes de France*/Komisija, minēts iepriekš, EU:T:2012:498, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Turklāt attiecībā, konkrētāk, uz tiesiskās palāvības principa piemērojamību valsts atbalsta jomā ir jāatgādina, ka dalībvalsts, kuras iestādes ir piešķirušas atbalstu, pārkāpdamas EKL 88. pantā paredzētās procesuālo tiesību normas, var atsaukties uz uzņēmuma – atbalsta saņēmēja – tiesisko palāvību, lai Savienības tiesā apstrīdētu Komisijas lēmuma, ar ko tai noteikts atgūt atbalstu, spēkā esamību, nevis lai izvairītos no pienākuma veikt vajadzīgos pasākumus, lai šo lēmumu izpildītu (šajā ziņā skat. spriedumu, 1997. gada 14. janvāris, Spānija/Komisija, C-169/95, Krājums, EU:C:1997:10, 48. un 49. punkts un tajos minētā judikatūra). Turklāt no judikatūras izriet, ka, ņemot vērā paziņošanas pienākuma pamatlomu, lai ļautu Komisijai efektīvi veikt valsts atbalsta kontroli, kurai ir obligāts raksturs, atbalsta saņēmējiem uzņēmumiem principā tiesiskā palāvība par atbalsta likumību var būt tikai tad, ja tas ir piešķirts, ievērojot EKL 88. pantā paredzēto procedūru, un rūpīgam uzņēmējam parasti ir jāspēj pārliecināties, ka šī procedūra ir ievērota. Ja atbalsts tiek īstenots, par to iepriekš nepaziņojot Komisijai, kā rezultātā tas saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu ir nelikumīgs, tad atbalsta saņēmējam tajā laikā nevar būt tiesiskā palāvība, ka tas ir piešķirts likumīgi (skat. spriedumu *Producteurs de légumes de France*/Komisija, minēts 42. punktā, EU:T:2012:498, 20. un 21. punkts un tajos minētā judikatūra), ja vien nepastāv ārkārtas apstākļi (spriedums, 1990. gada 20. septembris, Komisija/Vācija, C-5/89, Krājums, EU:C:1990:320, 16. punkts; skat. arī spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, Itālija/Komisija, C-298/00 P, Krājums, EU:C:2004:240, 86. punkts un tajā minētā judikatūra; 2009. gads 30. novembris, Francija/Komisija, T-427/04 un T-17/05, Krājums, EU:T:2009:474, 263. punkts).
- 44 Vēl ir jāatgādina, ka saprātīga termiņa ievērošana administratīvajā procesā ir Savienības tiesību vispārējs princips (spriedums, 2003. gada 27. novembris, *Regione Siciliana*/Komisija, T-190/00, Krājums, EU:T:2003:316, 136. punkts). Turklāt pamatprasība par tiesisko noteiktību, kas neļauj Komisijai neierobežoti ilgi izmantot savas pilnvaras, pieprasa, lai Tiesa izvērtētu, vai administratīvajā procesa norises rezultātā nav konstatējama pārmērīgi novēlota šās iestādes rīcība (spriedumi, 2002. gada 24. septembris, *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, C-74/00 P un C-75/00 P, Krājums, EU:C:2002:524, 140. un 141. punkts, un 2004. gada 14. janvāris, *Fleuren Compost*/Komisija, T-109/01, Krājums, EU:T:2004:4, 145.–147. punkts).

- 45 Komisijas kavēšanās, lemjot par to, ka atbalsts nav likumīgs un ka dalībvalstij tas ir jāatceļ un jāatgūst, noteiktos apstākļos minētā atbalsta saņēmējiem var radīt tiesisko paļāvību, kas Komisijai var traucēt uzdot dalībvalstij pieprasīt šo atbalstu atmaksu (spriedums, 1987. gada 24. novembris, *RSV/Komisija*, 223/85, Krājums, EU:C:1987:502, 17. punkts). Katrā ziņā nepaziņota valsts atbalsta gadījumā Komisijas atbildība par šāda veida kavēšanos iestājas tikai no brīža, kad tā ir uzzinājusi par ar kopējo tirgu nesaderīgā atbalsta esamību (spriedums *Itālija/Komisija*, minēts 43. punktā, EU:C:2004:240, 91. punkts).
- 46 Tas vien, ka Regulā Nr. 659/1999 papildus desmit gadu noilguma termiņam (sākot no atbalsta piešķiršanas), kuram beidzoties vairs nevar tikt noteikts pienākums atgūt atbalstu, atbilstoši minētās regulas 13. panta 2. punktam, kurā ir noteikts, ka Komisijai nav saistošs šīs pašas regulas 7. panta 6. punktā noteiktais termiņš, nav paredzēts nekāds termiņš, pat ne indikatīvs, attiecībā uz Komisijas veiktu nelikumīga atbalsta izmeklēšanu, nerada šķērslī Savienības tiesai pārbaudīt, vai šī iestāde ir ievērojusi saprātīgu termiņu vai arī ir rikojusies pārmērīgi novēloti (šajā ziņā pēc analogijas attiecībā uz indikatīvu termiņu skat. spriedumus, 2005. gada 15. jūnijs, *Regione autonoma della Sardegna/Komisija*, T-171/02, Krājums, EU:T:2005:219, 57. punkts, un 2009. gada 9. septembris, *Diputación Foral de Álava u.c.*, no T-230/01 līdz T-232/01 un no T-267/01 līdz T-269/01, EU:T:2009:316, 338. un 339. punkts, un *Diputación Foral de Álava u.c./Komisija*, no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02, Krājums, EU:T:2009:314, 259. un 260. punkts).
- 47 Visbeidzot ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru tiesiskās noteiktības princips paredz, ka, ja Komisija, pārkāpjot rūpības pienākumu, ir radījusi neskaidru situāciju piemērojamajā tiesiskajā regulējumā ieviesto neskaidro elementu un nenoteiktības dēļ, ko papildina tās paildzināta bezdarbība, neraugoties uz tās zināšanām par attiecīgo atbalstu, tai ir pienākums šajā situācijā ieviest skaidrību, pirms tā var uzsākt jebkādas darbības, lai noteiktu pienākumu atgūt jau izmaksāto atbalstu (šajā ziņā skat. spriedumu, 1970. gada 9. jūlijs, *Komisija/Itālija* 26/69, Krājums, EU:C:1970:67, 28.–32. punkts).
- 48 Lietas dalībnieku argumenti ir jāizvērtē iepriekš 42.–47. punktā minēto noteikumu gaismā.
- 49 Francijas Republika neapstrīd, ka tā Komisijai nav paziņojusi par strīdīgo atbalstu. Tātad šis atbalsts tika piešķirts, iepriekš par to nepaziņojot Komisijai, kas ir pretrunā EKL 88. panta 3. punktam.
- 50 Francijas Republika šajā gadījumā atsaucas uz ārkārtas apstākļiem, kas likumīgi pamatojot *Alcan* paļāvību attiecībā uz strīdīgā atbrīvojuma un līdz ar to arī strīdīgā atbalsta likumīgo raksturu.
- 51 Tomēr Francijas Republikai šajā lietā nav pamata atsaukties uz šādiem ārkārtas apstākļiem, un tas tā ir tālāk 52.–86. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.
- 52 Pretēji tam, ko apgalvo Francijas Republika, lēmuma par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī* varēja izbeigt *Alcan* tiesisko paļāvību attiecībā uz strīdīgā atbrīvojuma likumību, ņemot vērā neskaidro situāciju, kas iepriekš bija radīta ar Padomes lēmumu par atbrīvojuma atļaušanu, kas bija pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma, tostarp Lēmuma 2001/224, kas bija spēkā laikposmā, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums, formulējumu.
- 53 Sprieduma Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā (EU:C:2013:812), 52. un 53. punktā, kas saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta otro daļu ir saistoši Vispārējai tiesai, Tiesa nosprieda, ka tas, ka Padomes lēmumi par atbrīvojuma atļaušanu ir pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma un ka tā vispār nav izmantojusi pilnvaras, kas tai piešķirtas saskaņā ar Direktīvas 92/81 8. panta 5. punktu vai EKL 230. un 241. pantu, lai panāktu šo lēmumu atcelšanu vai grozīšanu, bija jāņem vērā saistībā ar pienākumu atgūt nesaderīgo atbalstu, ievērojot tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās noteiktības principus, kā Komisija jau bija rikojusies I lēmumā par alumīnija oksīdu, atsakoties noteikt tā atbalsta atgūšanu, kas bija piešķirts līdz 2002. gada 2. februārim, dienai, kurā *Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēti lēmumi par EKL 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanu. Šim iemeslam bija izšķiroša nozīme, lai Tiesa iepriekš sprieduma Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā (EU:C:2013:812), 54. punktā

konstatētu, ka ar tā paša sprieduma 39.–44. punktā izklāstītajiem iemesliem nevar tikt juridiski pamatots Vispārējās tiesas secinājums, saskaņā ar kuru I lēmumā par alumīnija oksīdu ir apšaubīta Padomes lēmuma par atbrīvojuma atļaušanu spēkā esamība un tādējādi ar to ir pārkāpti tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības attiecībā uz iestāžu aktiem principi, kā arī secinājums, kas ir balstīts uz šiem pašiem iemesliem un saskaņā ar kuru lietā T-62/06 RENV Komisija ir pārkāpusi labas pārvaldības principu.

- 54 Ņemot vērā no tiesiskās palāvības un tiesiskās noteiktības aizsardzības principiem izrietošās prasības, neskaidrā situācija, kas tika radīta ar Padomes lēmumu par atbrīvojuma atļaušanu, kuri tika pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma, formulējumu, nebija saderīga tikai ar tā atbalsta atgūšanu, kas strīdīgā atbrīvojuma veidā tika piešķirts līdz lēmuma par EKL 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanu publicēšanai *Oficiālajā Vēstnesī*. Turpretī pēc minētās publicēšanas *Alcan* bija jāzina, ka, ja strīdīgais atbrīvojums ir uzskatāms par valsts atbalstu, Komisijai tas ir jāapstiprina saskaņā ar EKL 88. pantu.
- 55 No tā izriet, ka – pretēji tam, ko apgalvo Francijas Republika, – lēmuma par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu publicēšana izbeidza tiesisko palāvību, kas *Alcan* iepriekš varēja būt attiecībā uz strīdīgā atbrīvojuma likumību, ņemot vērā Padomes lēmumus par atbrīvojuma atļaušanu, kas iepriekš bija pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma.
- 56 Tātad Komisija I lēmuma par alumīnija oksīdu 98. apsvērumā pamatoti ir ņēmusi vērā, ka šajā gadījumā pastāvēja ārkārtas apstākļi, jo tā, iesniedzot priekšlikumus Padomei, ir radījusi un uzturējusi zināmu pārprotamību, un tiktāl, ciktāl tā nevarēja noskaidrot, vai un, attiecīgā gadījumā, kad dalībvalstis individuālos saņēmējus ir faktiski informējušas par Komisijas lēmumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru, nevarēja tikt izslēgts, ka atbalsta saņēmēji būtu varējuši atsaukties uz tiesiskās palāvības principu līdz 2002. gada 2. februārim, kad Komisijas lēmumi par EKL 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanu attiecībā uz atbrīvojumiem tika publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*, jo – maksimāli – ar šo publikāciju, ievērojot faktu, ka attiecīgie pasākumi, ja tie ir uzskatāmi par valsts atbalstu, atbilstīgi EKL 88. pantam bija jāapstiprina Komisijai, tika likvidēta jebkura nenoteiktība saistībā ar Padomes lēmumu par atbrīvojuma atļaušanu formulējumu.
- 57 Francijas Republika savos dažādajos argumentos neapšaubā šāda risinājuma pamatotību.
- 58 Pirmkārt, tas, ka Direktīvas 2003/96 18. panta 1. punktā, skatot to kopsakarā ar šīs pašas direktīvas 28. panta 2. punktu, Francijas Republikai bija atļauts turpināt piemērot strīdīgo atbrīvojumu līdz 2003. gada 1. janvārim, neietekmē iespējamo tiesisko palāvību, kas *Alcan* varēja būt attiecībā uz šī atbrīvojuma likumību laikposmā no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim. Faktiski dienā, kad Direktīvas 2003/96 18. panta 1. punkts kļuva piemērojams, proti, 2003. gada 1. janvārī, *Alcan* bija jābūt informētam par to, ka attiecībā uz strīdīgo atbrīvojumu ir uzsākta formāla izmeklēšanas procedūra, un par to, ka, ja strīdīgais atbrīvojums ir uzskatāms par valsts atbalstu, tas Komisijai ir jāapstiprina saskaņā ar EKL 88. pantu. Šo situāciju nevarēja mainīt Direktīvas 2003/96 pieņemšana un stāšanās spēkā attiecīgi 2003. gada 27. un 31. oktobrī, kuras preambulas 32. apsvērumā ir tieši norādīts, ka šī direktīva “netraucē pabeigt turpmākās valsts atbalsta procedūras, ko var veikt saskaņā ar [EKL] 87. un 88. pantu” (šajā ziņā pēc analogijas skat. spriedumu Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā, EU:C:2013:812, 51. punkts). Tādējādi Direktīvas 2003/96 18. panta 1. punkts pēc lēmuma par formālās procedūras sākšanu publicēšanas, ņemot vērā noteikumus valsts atbalsta jomā, nevarēja no jauna radīt *Alcan* tiesisko palāvību attiecībā uz strīdīgā atbrīvojuma likumību.
- 59 Otrkārt, Komisijas kavēšanās I lēmuma par alumīnija oksīdu pieņemšanā nav ārkārtas apstākļi, kas *Alcan* būtu varējis radīt tiesisko palāvību attiecībā uz strīdīgā atbrīvojuma likumību, un tas tā ir visu tālāk 60.–86. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.
- 60 Pirmām kārtām, ir jāizvērtē, vai šajā gadījumā formālās izmeklēšanas ilgums pārsniedza saprātīgas robežas.

- 61 Šajā ziņā spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), uz ko atsaucas Francijas Republika, Tiesa atzina, ka 26 mēneši, kas Komisijai bija vajadzīgi, lai pieņemtu lēmumu, pārsniedza saprātīgas robežas.
- 62 Turklāt, piemērojot Regulas Nr. 659/1999 7. panta 6. punktu, atskaites termiņš, kādā būtu jābeidz formālā izmeklēšanas procedūra paziņota valsts atbalsta gadījumā, ir 18 mēneši. Šis termiņš, lai arī saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 13. panta 2. punktu (skat. iepriekš 46. punktu) tas nav piemērojams nelikumīgam atbalstam, ir lietderīgs atskaites punkts, lai izvērtētu formālās izmeklēšanas procedūras, kas – kā šajā gadījumā – attiecas uz nepaziņotu pasākumu, ilguma saprātīgo raksturu.
- 63 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka 2000. gada 17. jūlijā Komisija pieprasīja Francijas Republikai, Īrijai un Itālijas Republikai saskaņā ar tiesību normām valsts atbalsta jomā paziņot par atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa. Atbildes, kas nevarot tikt uzskatītas par paziņošanu, Komisija esot saņēmusi 2000. gada septembrī, oktobrī un decembrī. Pēc tam tā ar 2001. gada 30. oktobra lēmumu sāka formālo izmeklēšanas procedūru, tas tika paziņots dalībvalstīm 2001. gada 5. novembrī un publicēts *Oficiālajā Vēstnesī* 2002. gada 2. februārī. Visbeidzot tā esot saņēmusi komentārus no *Aughinish Alumina* (2002. gada 26. februāra un 1. marta vēstules), *Eurallumina* (2002. gada 28. februāra vēstules), *Alcan* (2002. gada 1. marta vēstule) un Eiropas Alumīnija oksīda apvienības (2002. gada 26. februāra vēstule). Šie apsvērumi Īrijai, Itālijas Republikai un Francijas Republikai tika nosūtīti 2002. gada 26. martā.
- 64 Īrija savus komentārus par lēmumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru iesniedza 2002. gada 8. janvārī. Komisija 2002. gada 18. februārī pieprasīja Īrijai papildinformāciju, kura pēc lūguma pagarināt atbildei noteikto termiņu atbildēja 2002. gada 26. aprīlī. Pēc tam, kad arī Francijas Republika 2001. gada 21. novembrī bija lūgusi pagarināt atbildes termiņu, tā 2002. gada 12. februārī iesniedza savus komentārus par lēmumu sākt minēto procedūru. Itālijas Republika savus komentārus iesniedza 2002. gada 6. februārī.
- 65 I lēmums par alumīnija oksīdu tika pieņemts 2005. gada 7. decembrī.
- 66 Līdz ar to no lēmuma par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu pieņemšanas līdz I lēmuma par alumīnija oksīdu pieņemšanai pagāja nedaudz vairāk kā 49 mēneši.
- 67 Šāds termiņš, kas gandrīz divreiz pārsniedz spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), vērā ņemto termiņu un nedaudz vairāk kā divreiz to, kas paredzēts Regulas Nr. 659/1999 7. panta 6. punktā formālās procedūras pabeigšanai paziņota atbalsta gadījumā, *a priori* nešķiet samērīgs. Saskaņā ar judikatūru tomēr ir jāpārbauda, vai šāds termiņš nevar būt pamatots, ņemot vērā šīs lietas apstākļus.
- 68 Šajā gadījumā ar Komisijas izvirzītajiem apstākļiem tomēr nevar tikt pamatots 49 mēnešu ilga izmeklēšana.
- 69 Ir skaidrs, ka šajā termiņā, pirmkārt, ir jāņem vērā dalībvalstīm un atbalsta saņēmējiem noteiktais termiņš apsvērumu iesniegšanai un, otrkārt, apstākļi, ka Francijas, Īrijas un Itālijas valdības lūdza Komisijai atlikt termiņu apsvērumu un atbilžu iesniegšanai formālajā procedūrā. Ņemot vērā šajā lietā pastāvošo ciešo saikni starp atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa, runājot par līdzīgiem pasākumiem, kas ar šo pašu Padomes lēmumu tika atļauti atbilstoši paralēli notiekošām procedūrām, ir jāņem vērā visi attiecīgo lietu procesuālie akti un, it īpaši, tas, ka Īrija 2002. gada 26. aprīlī atbildēja uz pēdējo Komisijas pieprasījumu iesniegt papildinformāciju.
- 70 Tomēr pēc šī pēdējā datuma pagāja nedaudz vairāk kā 43 mēneši, līdz Komisija pieņēma I lēmumu par alumīnija oksīdu. Šāds attiecīgās lietas izvērtēšanas termiņš, ņemot vērā visu skarto valstu un ieinteresēto personu apsvērumus, šīs lietas apstākļos nav pamatots.

- 71 Pirmkārt, attiecībā uz apgalvoto lietas materiālu sarežģītību tas nav pierādīts un, pat ja tas tā būtu, ar to nevarētu pamatot tik ilgu izmeklēšanas laiku kā šajā lietā. Neviena norāde neliecina par to, ka Komisija būtu saskārusies ar īpaši būtiskām juridiskām problēmām, jo I lēmums par alumīnija oksīdu turklāt nav pārmērīgi garš (112 apsvērumi) un no tā argumentācijas neizriet nekādas acīmredzamas grūtības. Turklāt, kā to pamatoti norādījusi Francijas Republika, Komisija par atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa zināja jau labu laiku pirms formālās izmeklēšanas procedūras sākšanas, jo pirmie lūgumi piešķirt atbrīvojumu Īrijas gadījumā tika iesniegti 1992. gadā, Itālijas Republikas gadījumā – 1993. gadā un Francijas Republikas gadījumā – 1997. gadā. Turklāt tā bija Komisija, kas pēc tam, kad tā no Francijas Republikas, Īrijas un Itālijas Republikas bija saņēmusi lūgumus šajā ziņā, iesniedza secīgus priekšlikumus Padomes lēmumiem par atbrīvojumu no akcīzes nodokļa atļaušanu. Visbeidzot, Komisija savos ziņojumos attiecībā uz valsts atbalstu informēja Pasaules tirdzniecības organizāciju (PTO) par Īrijā pastāvošo atbrīvojumu.
- 72 Turklāt Komisija pati norādīja, ka kopš 1999. gada tā uzskatīja, ka atbrīvojumi no akcīzes nodokļa ir pretrunā noteikumiem valsts atbalsta jomā. Līdz ar to kopš šīs dienas tā ir varējusi pilnveidot argumentāciju par minēto atbrīvojumu likumību, ņemot vērā noteikumus šajā jomā.
- 73 Turklāt tas, ka Komisija Francijas Republikai, Īrijai vai Itālijas Republikai 43 mēnešu laikā pirms I lēmuma par alumīnija oksīdu pieņemšanas nebija pieprasījusi nekādu papildinformāciju, liecina par to, ka tās rīcībā šajā laikā jau bija visa informācija, kas nepieciešama, lai pieņemtu lēmumu attiecībā uz atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa.
- 74 Visbeidzot, runājot par apgalvotajām grūtībām, kas izriet no Kopienas režīma attiecībā uz minerāleļļu aplikšanu ar nodokļiem attīstības un, it īpaši, no Direktīvas 2003/96 pieņemšanas, Komisijai nebija pamata uz tām atsaukties, kā to pamatoti apgalvo Francijas Republika. I lēmums par alumīnija oksīdu attiecas uz juridisko situāciju, kuru regulēja nevis jaunais minerāleļļu aplikšanas ar nodokļiem režīms, kas izriet no Direktīvas 2003/96, kura kļuva piemērojama tikai no 2004. gada 1. janvāra, bet gan iepriekš piemērojamais minerāleļļu aplikšanas ar nodokļiem režīms. Līdz ar to Komisijas izvirzītajai Kopienas tiesiskā regulējuma attīstībai šajā ziņā nav nozīmes. To apstiprina apstākļi, ka I lēmumā par alumīnija oksīdu Komisija sāka jaunu formālo izmeklēšanas procedūru, kas attiecās uz atbrīvojumiem no akcīzes nodokļiem minerāleļļām, ko Gardannā, Šenonas reģionā un Sardīnijā izmanto par kurināmo alumīnija oksīda ražošanā, sākot no 2004. gada 1. janvāra, dienas, no kuras kļuva piemērojams no Direktīvas 2003/96 izrietošais jaunais minerāleļļu aplikšanas ar nodokļiem režīms. Katrā ziņā ir jānorāda, ka I lēmums par alumīnija oksīdu tika pieņemts gandrīz divus gadus pēc Direktīvas 2003/96 pieņemšanas. Ar Komisijas apgalvoto vajadzību I lēmumā par alumīnija oksīdu ņemt vērā jauno, no Direktīvas 2003/96 izrietošo minerāleļļu aplikšanas ar nodokļiem režīmu vien nepietiek, lai pamatotu tik ilgu izmeklēšanu kā šajā lietā.
- 75 Šādos apstākļos Komisijai bija labi zināms atbrīvojumu no akcīzes nodokļa juridiskais un faktiskais konteksts un tā nesaskārās ne ar kādām acīmredzamām grūtībām attiecībā uz to izvērtēšanu, ņemot vērā noteikumus valsts atbalsta jomā.
- 76 Otrkārt, attiecībā uz Komisijas apgalvotajām praktiskajām un ar valodu saistītajām grūtībām, pat ja tās būtu pierādītas, ar tām nevar tikt pamatots tik ilgs izmeklēšanas laiks kā šajā lietā. Katrā ziņā Komisijas rīcībā bija dienesti, kas tai būtu ļāvuši stāties pretī tās apgalvotajām ar valodu saistītajām grūtībām, kā arī paralēli veikt atbrīvojumu no akcīzes nodokļa pārbaudi daudz īsākā termiņā nekā šajā lietā, it īpaši pateicoties tās dienestu labajai koordinācijai.
- 77 Tādējādi strīdīgā atbalsta izmeklēšanas termiņš šajā lietā nav samērīgs.
- 78 Otrām kārtam, ir jāizvērtē, vai, kā to apgalvo Francijas Republika, tas, ka Komisija formālās izmeklēšanas laikā pārsniedza saprātīgu termiņu, varēja *Alcan* pamatoti likt ticēt, ka Komisijai vairs nav šaubu un ka pret strīdīgo atbrīvojumu vairs nav iebildumu, un vai šāda termiņa pārsniegšana

- varēja traucēt Komisijai pieprasīt atgūt atbalstu, kas no 2002. gada 3. februāra līdz 2003. gada 31. decembrim tika piešķirts, pamatojoties uz minēto atbrīvojumu, kā tas jau tika nospriests spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), 16. punkts, uz kuru atsaucas Francijas Republika.
- 79 Spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), Tiesa neapšaubāmi uzskatīja, ka 26 mēnešu termiņš, kurā Komisija pieņēma lēmumu, prasītājam – atbalsta saņēmējam – varēja radīt tiesisko palāvību, kas varēja liegt šai iestādei likt valsts iestādēm izdot rīkojumu atgūt šo atbalstu.
- 80 Tomēr, lai arī ir jārūpējas par tiesiskās noteiktības prasību ievērošanu, kas aizsargā privātās intereses, ir svarīgi arī tās līdzsvarot ar sabiedrības interešu aizsardzības prasībām, starp kurām valsts atbalsta jomā ir arī prasība novērst, ka tirgus darbībai traucē konkurencei nelabvēlīgs valsts atbalsts, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nozīmē, ka nelikumīgs atbalsts ir jāatgūst, lai atjaunotu iepriekšējo situāciju (skat. spriedumu, 2003. gada 5. augusts, *P & O European Ferries (Vizcaya)* un *Diputación Foral de Vizcaya /Komisija*, T-116/01 un T-118/01, Krājums, EU:T:2003:217, 207. un 208. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 81 Spriedums *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), judikatūrā tātad ir interpretēts tādējādi, ka lietas, kurā tika taisīts šis spriedums, konkrētajiem apstākļiem bija izšķiroša loma Tiesas argumentācijā (šajā ziņā skat. spriedumus *Itālija/Komisija*, minēts 43. punktā, EU:C:2004:240, 90. punkts; 2004. gada 29. aprīlis, *Itālija/Komisija*, C-372/97, Krājums, EU:C:2004:234, 119. punkts; *Diputación Foral de Álava u.c./Komisija*, minēts 46. punktā, EU:T:2009:314, 286. punkts, un *Diputación Foral de Álava u.c.*, minēts 46. punktā, EU:T:2009:316, 344. punkts). It īpaši atbalsts, par kādu runa bija spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), tika piešķirts, pirms Komisija attiecībā uz to sāka formālo izmeklēšanas procedūru. Turklāt attiecīgais atbalsts tika formāli paziņots Komisijai, kaut arī tas notika pēc tā izmaksāšanas saņēmējam. Turklāt tas attiecās uz papildu izmaksām, kas bija saistītas ar Komisijas atļauto atbalstu, un uz sektoru, kurā Komisija jau kopš 1977. gada bija atļāvusi piešķirt atbalstu. Visbeidzot, lai izvērtētu atbalsta saderību, nebija nepieciešams padziļināts pētījums.
- 82 Neviens no ārkārtas apstākļiem, kas bija lietā, kurā taisīts spriedums *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), pamatlietā nav sastopams. Ir skaidrs, ka, tāpat kā lietā, kurā tika taisīts spriedums *RSV /Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), brīdī, kad Komisija šķietami nerīkojās, tā jau labi zināja par strīdīgo atbrīvojumu un tātad varēja paust viedokli par šī atbrīvojuma likumību, ņemot vērā noteikumus valsts atbalsta jomā, tādējādi, ka tai šajā ziņā vairs nebija jāveic padziļināta izpēte. Tomēr šajā lietā nav sastopami citi būtiski apstākļi, kas tika atklāti spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502). It īpaši pamatlietā strīdīgais atbalsts tika piešķirts pēc tam, kad Komisija attiecībā uz strīdīgo atbrīvojumu bija sākusi formālo izmeklēšanas procedūru.
- 83 Tas būtiski atšķir spriedumā *RSV/Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502), aplūkoto situāciju no pamatlītas. Līdz ar to Francijas Republika pamatlietā nevar pamatoti atsaukties uz spriedumu *RSV /Komisija*, minēts 45. punktā (EU:C:1987:502).
- 84 Turklāt ir jāņem vērā tas, ko Tiesa nosprieda 2004. gada 11. novembra sprieduma *Demesa un Territorio Histórico de Álava/Komisija* (C-183/02 P un C-187/02 P, Krājums, EU:C:2004:701), 52. punktā attiecībā uz ārkārtas apstākļiem, kas nelikumīga atbalsta saņēmējam varēja radīt pamatotu palāvību, ka šis atbalsts ir likumīgs, un, konkrētāk, tiesisko palāvību, kas varēja izrietēt no Komisijas bezdarbības, proti, ka jebkurai šīs iestādes bezdarbībai nav nozīmes, ja tai par atbalsta shēmu nav paziņots. Tādējādi šajā lietā šķietamajai Komisijas bezdarbībai 43 mēnešu laikā pēc Īrijas atbildes uz pēdējo Komisijas papildinformācijas pieprasījumu (skat. iepriekš 70. punktu), lai arī tā būtu pretrunā saprātīga termiņa ievērošanas principam, tomēr nav īpašas nozīmes, raugoties no noteikumu valsts atbalsta jomā piemērošanas strīdīgajam atbalstam viedokļa. Līdz ar to šajā lietā nepietiek konstatēt, ka pastāvēja ārkārtas apstākļi, kas *Alcan* varēja no jauna radīt tiesisko palāvību, ka strīdīgais atbalsts ir

likumīgs, ņemot vērā noteikumus valsts atbalsta jomā. No tā izriet, ka vienīgais pārkāpums šajā lietā, proti, saprātīga termiņa ievērošanas principa pārkāpums, pieņemot I lēmumu par alumīnija oksīdu, neradīja šķērsli tam, lai Komisija šajā lēmumā noteiktu pienākumu atgūt strīdīgo atbalstu.

- 85 Tādējādi arguments attiecībā uz saprātīga termiņa neievērošanu ir jānoraida.
- 86 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Francijas Republika šajā lietā nav pierādījusi, ka pastāvētu ārkārtas apstākļi, kas būtu varējuši *Alcan* pamatoti likt ticēt, ka Komisijai vairs nav šaubu un ka pret strīdīgo atbrīvojumu vairs nav iebildumu, kas varētu būt šķērslis tam, lai Komisija I lēmuma par alumīnija oksīdu 5. apsvērumā uzdotu strīdīgo atbalstu atgūt.
- 87 Līdz ar to ir jānoraida pamats, kas attiecas uz to, ka Komisija ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības, tiesiskās noteiktības un saprātīga termiņa ievērošanas principus, un līdz ar to arī visa prasība kopumā, kas ir balstīta tikai uz šo vienīgo pamatu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 88 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 219. pantam Vispārējā tiesa nolēmumos, kas pasludināti pēc tās nolēmumu atcelšanas un lietas nodošanas atpakaļ, lemj par tiesāšanās izdevumiem attiecībā uz tiesvedību Vispārējā tiesā un apelācijas tiesvedību Tiesā. Tā kā Tiesa spriedumos Komisija/Īrija u.c., minēts 19. punktā (EU:C:2009:742), un Komisija/Īrija u.c., minēts 25. punktā (EU:C:2013:812), lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlika, Vispārējai tiesai šajā lietā ir jālemj arī par tiesāšanās izdevumiem šajās apelācijas tiesvedībās.
- 89 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tomēr atbilstoši Reglamenta 135. panta 1. punktam izņēmuma kārtā, ja to prasa taisnīgums, Vispārējā tiesa var nolemt, ka lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, sedz savus tiesāšanās izdevumus pats, bet tikai daļēji atlīdzina pretējās puses tiesāšanās izdevumus. Turklāt atbilstoši Reglamenta 135. panta 2. punktam Vispārējā tiesa lietas dalībniekam, pat ja nolēmums ir tam labvēlīgs, var piespriet pilnībā vai daļēji atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to pamato tā rīcība, tostarp pirms tiesvedības ierosināšanas. Vispārējā tiesa var piespriet atlīdzināt tiesāšanas izdevumus iestādei, kuras lēmums nav ticis atcelts tās trūkumu dēļ, kas varēja likt prasītājam celt prasību (pēc analogijas skat. spriedumu, 2010. gada 9. septembris, *Evropaiki Dynamiki/Komisija*, T-387/08, EU:T:2010:377, 177. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 90 Šajā lietā Francijas Republikai spriedums ir nelabvēlīgs. Tomēr no 77. punkta izriet, ka Komisija, pieņemot apstrīdēto lēmumu, nav ievērojusi saprātīga termiņa principu, kas varēja likt Francijas Republikai celt šo prasību, lai konstatētu minēto pārkāpumu. Šādos apstākļos Vispārējā tiesa uzskata, ka lietās T-56/06, T-56/06 RENV I un T-56/06 RENV II ir taisnīgi un godīgi piespriet Francijas Republikai atlīdzināt savus, kā arī segt trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem un piespriet Komisijai atlīdzināt vienu ceturto daļu no saviem tiesāšanās izdevumiem. Lietās C-89/08 P un C-272/12 P, ciktāl katrā no tām pret Komisiju vērsās pieci lietas dalībnieki, piemērojot lietās T-56/06, T-56/06 RENV I un T-56/06 RENV II ievēroto sadalījumu, ir jāpiespriež Francijas Republikai atlīdzināt savus, kā arī segt trīs divdesmitās daļas, proti, vienu piekto daļu no trīs ceturtdaļām Komisijas tiesāšanas izdevumu, un ir jāpiespriež Komisijai atlīdzināt vienu piekto daļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **piespriest Francijas Republikai atlīdzināt savus, kā arī segt trīs ceturtais daļas no Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumiem lietās T-56/06, T-56/06 RENV I un T-56/06 RENV II un trīs divdesmitās daļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem lietās C-89/08 P un C-272/12 P;**
- 3) **piespriest Komisijai atlīdzināt ceturto daļu no saviem pašas izdevumiem lietās T-56/06, T-56/06 RENV I un T-56/06 RENV II, kā arī piekto daļu no saviem pašas izdevumiem lietās C-89/08 P un C-272/12 P.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Gervasoni

Madise

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2016. gada 22. aprīlī.

[Paraksti]